

Gyvulininkystės produktų gamybos taisyklės (avių augintojams) pagal Reglamento (ES) Nr. 2018/848 reikalavimus

Kokybės vadovas / Tomas Demikis / 2022 03 04

01 TEISINĖ BAZĖ

Reikalavimus nustatantys teisės aktai

- Nuo 2022 metų sausio 1 d. Lietuvoje, kaip ir visoje Europos Sąjungoje pradėtas taikyti **Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 2018/848**, kuriuo yra nustatomi ekologinės gamybos principai ir taisyklės, kuriomis reglamentuojama ekologinė gamyba, susijęs sertifikavimas ir nuorodų į ekologinę gamybą naudojimas ženklinant ir reklamuojant produktus, taip pat kontrolę reglamentuojančios taisyklės, papildančios Reglamente (ES) 2017/625 nustatytas taisykles.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:02018R0848-20220101&qid=1641475530965&from=LT>

(2022-01-01 Dabartinė konsoliduota redakcija)

- Europos Komisija taip pat yra priėmusi deleguotus ir įgyvendinamuosius teisės aktus įgyvendinančius tam tikras šio reglamento (Bazinio teisės akto) nuostatas.

- LR žemės ūkio ministerija rengia Ekologinės gamybos taisykles, kuriose apibrėš tam tikrų Reglamento nuostatų įgyvendinimą.

Reikalavimus nustatantys teisės aktai

- Europos Komisijos priimti **deleguotieji reglamentai**, kurie vis dar nėra įtraukti į Bazinio teisės akto dabartinę konsoliduotą redakciją, tačiau jų tekstas ateityje bus integruotas:

2020 m. rugsėjo 24 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) Nr. 2020/2146;

2021 m. sausio 21 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) Nr. 2021/771;

2021 m. gegužės 7 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) Nr. 2021/1189;

2021 m. gegužės 27 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) Nr. 2021/1342;

2021 m. liepos 13 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) Nr. 2021/1698;

2021 m. spalio 18 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) Nr. 2021/2304;

2021 m. spalio 21 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) Nr. 2021/2306.

Reikalavimus nustatantys teisės aktai

- Europos Komisijos priimti **įgyvendinamieji reglamentai**, kurie nebus įtraukti į Bazinio teisės akto konsoliduotą redakciją, nes kiekvienas bus kaip individualus teisės aktas:

2020 m. kovo 26 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 2020/464;

2021 m. vasario 22 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 2021/279;

2021 m. liepos 15 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 2021/1165;

2021 m. rugpjūčio 19 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 2021/1378;

2021 m. spalio 21 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 2021/2307.

2021 m. gruodžio 1 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 2021/2119;

2021 m. gruodžio 16 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 2021/2325.

02 TAIKIMO SRITIES POKYČIAI

Prasiplečia reglamento taikymo sritis

- Šis reglamentas taip pat taikomas tam tikriems kitiems su žemės ūkiu glaudžiai susijusiems šio reglamento I priede išvardytiems produktams, kai jie gaminami, ruošiami, ženklinami, platinami, teikiami rinkai, importuojami į Sąjungą ar iš jos eksportuojami arba kuriuos ketinama gaminti, ruošti, ženklinti, platinti, teikti rinkai, importuoti į Sąjungą ar eksportuoti iš jos.

- I priede šiai dienai yra įvardintas produktas, kuris aktualus Jūsų atstovaujama sektoriui:

— **nekaršta ir nešukuota vilna**

Tačiau noriu atkreipti dėmesį, kad vis dar nėra nustatytos tokių produktų detalios gamybos taisyklės ir iki kol tai nebus atlikta, tokių produktų sertifikavimas negalės vykti.

03

BENDROSIOS GAMYBOS TAISYKLĖS

Bendrosios gamybos taisyklės

9 str. Bendrosios gamybos taisyklės

- Visa valda valdoma laikantis ekologinei gamybai taikomų šio reglamento reikalavimų;

(išskyrus kai gyvūnų atveju auginamos skirtingos rūšys, o augalų atveju skirtingos veislės, kurias galima lengvai atskirti arba daugiamečių sodų uogynų atveju tos pačios veislės jei visa valda pereina į ekologinę gamybą per 5 metus, taip pat šis reikalavimas netaikomas mokslinių tyrimų ir švietimo centrams, daigynams, sėklų dauginimo centrams ir veisimo veikliui)

- Ekologinėje gamyboje galima naudoti tik pagal tas nuostatas leidžiamus produktus ir medžiagas;
- Apdorojant ekologišką maistą ar pašarus arba žaliavas, naudojamas gaminant ekologišką maistą ar pašarus, jonizuojančios spinduliuotės naudoti negalima;
- Draudžiamas gyvūnų klonavimas ir dirbtinai išvestų poliploidinių gyvūnų auginimas;
- Kiekvienu gamybos, paruošimo ir platinimo etapu imamasi, kai tinkama, prevencinių ir atsargumo priemonių

Bendrosios gamybos taisyklės

10 str. Perėjimas prie ekologinės gamybos

- Visu perėjimo prie ekologinės gamybos laikotarpiu reikia taikyti visas reglamente nustatytas ekologinės gamybos taisykles;
- Pereinamasis laikotarpis pradedamas skaičiuoti nuo deklaracijos (anketos) pateikimo Ekoagros datos (*pereinamajam laikotarpiui sutrumpinti yra nustatyta nauja sudėtingesnė ir ilgiau trunkanti procedūra*);
- Perėjimo prie ekologinės gamybos laikotarpiu pagamintais produktais negali būti prekiaujama kaip ekologiškais produktais arba kaip perėjimo prie ekologinės gamybos laikotarpio produktais .

(išskyrus augalų dauginamąją medžiagą, jeigu buvo laikomasi bent 12 mėnesių pereinamojo laikotarpio ir augalinės kilmės maisto produktais arba pašarų produktais, jeigu produkto sudėtyje yra tik viena žemės ūkio kultūrų sudedamoji dalis ir prieš surenkant derlių buvo laikomasi bent 12 mėnesių perėjimo prie ekologinės gamybos laikotarpio)

Bendrosios gamybos taisyklės

11 str. Draudimas naudoti GMO

- GMO, iš GMO pagaminti produktai arba naudojant GMO pagaminti produktai ekologinėje gamyboje nenaudojami gaminant maistą ar pašarus arba nenaudojami kaip maistas, pašarai, pagalbinės perdirbimo medžiagos, augalų apsaugos produktai, trąšos, dirvožemio gerinimo priemonės, augalų dauginamoji medžiaga, mikroorganizmai arba gyvūnai (*išskyrus veterinarinius vaistus R2018/848 5 str. f) iii*);
- nustatyto draudimo taikymo tikslais, kad nustatytų GMO ir iš GMO pagamintus produktus, skirtus vartoti kaip maistas ar pašarai, veiklos vykdytojai gali naudotis produkto etiketėmis. Galima traktuoti, kad produktai ne iš GMO jei prie tų produktų nėra pridėta arba pateikta etiketė arba pridėtas lydymasis dokumentas, išskyrus atvejus, jei jie gavo kitos informacijos, kad atitinkamų produktų ženklimas neatitinka tų teisės aktų;
- Veiklos vykdytojai, naudojantys iš trečiųjų asmenų įsigytus neekologiškus produktus (ne maistą ir ne pašarus), reikalauja, kad pardavėjas patvirtintų, jog tie produktai nebuvo pagaminti iš GMO arba naudojant GMO.

Bendrosios gamybos taisyklės

14 str. Ūkinių gyvūnų auginimo taisyklės

- Gyvulininkystės produktus gaminantys veiklos vykdytojai visų pirma laikosi II priedo II dalyje ir bet kokiuose nurodytuose įgyvendinimo aktuose nustatytų išsamių gamybos taisyklių.

04

GYVULININKYSTĖS PRODUKTŲ
GAMYBOS TAISYKLĖS

Gyvulininkystės produktų gamybos taisyklės

II priedas, II dalis 1. Bendrieji reikalavimai

- Draudžiama gaminti gyvulininkystės produktus neturint žemės, jei ūkininkas, ketinantis ekologiškai auginti ūkinius gyvūnus nevaldo žemės ūkio paskirties žemės ir nėra sudaręs rašytinio bendradarbiavimo susitarimo su ūkininku dėl tiems ūkiniams gyvūnams skirtų ekologinės gamybos vienetų ar perėjimo prie ekologinės gamybos laikotarpio gamybos vienetų naudojimo;

(Veiklos vykdytojai pateikia susipažinti patvirtinamuosius dokumentus, susijusius su visomis nuo gyvulininkystės taisyklių nukrypti leidžiančiomis nuostatomis)

II priedas, II dalis 1.2. Perėjimas prie ekologinės gamybos

- Kai tuo pačiu metu pradedamas gamybos vieneto, įskaitant ganyklas, arba bet kokią žemę, naudojamą gyvūnų pašarams, perėjimas prie ekologinės gamybos ir šiame gamybos vienetė esančių gyvūnų šio gamybos vieneto perėjimo prie ekologinės gamybos laikotarpio pradžioje, gyvūnai ir gyvūniniai produktai ekologiškais gali būti laikomi gamybos vieneto perėjimo prie ekologinės gamybos laikotarpio pabaigoje, net jei nustatytas atitinkamo gyvūno tipui skirtas perėjimo prie ekologinės gamybos laikotarpis trunka ilgiau nei gamybos vieneto perėjimo prie ekologinės gamybos laikotarpis;

Gyvulininkystės produktų gamybos taisyklės

- Tokio perėjimo prie ekologinės gamybos vienu metu atveju ir gamybos vieneto perėjimo prie ekologinės gamybos laikotarpiu šiame gamybos vienetė esantys gyvūnai nuo šio gamybos vieneto perėjimo prie ekologinės gamybos laikotarpio pradžios gali būti šeriami perėjimo prie ekologinės gamybos laikotarpio pašarais, pagamintais perėjimo prie ekologinės gamybos vienetė per pirmus perėjimo prie ekologinės gamybos metus ir (arba) įsigytais antrų metų perėjimo laikotarpio pašarais ir (arba) ekologiškais pašarais;
- Neekologiškai augintus gyvūnus perėjimo prie ekologinės gamybos laikotarpio gamybos vienetė galima pradėti auginti po to, kai yra prasidėjęs perėjimo prie ekologinės gamybos laikotarpis ir laikantis neekologiškai augintų gyvūnų naudojimo reikalavimų.
- Nustatomi šie perėjimo prie ekologinės gamybos laikotarpiai pagal konkretų auginamų gyvūnų tipą:
6 mėnesiai – avims, ožkoms bei kiaulėms ir pieno gamybai skirtiems gyvūnams;

Gyvulininkystės produktų gamybos taisyklės

II priedas, II dalis 1.3. Gyvūnų kilmė

- Nedarant poveikio perėjimo prie ekologinės gamybos taisyklėms, ekologiškai užauginti ūkiniai gyvūnai ir naminiai paukščiai turi būti gimę arba išsiritę ir užauginti ekologinės gamybos vienetuose;
- Veisiant ekologiškai auginamus gyvūnus taikomos šios nuostatos:
 - a)** reprodukcijai naudojami natūralūs metodai; vis dėlto leidžiamas dirbtinis apvaisinimas;
 - b)** reprodukcija neskatinama ar nestabdoma hormonais ar kitomis panašų poveikį turinčiomis medžiagomis, išskyrus tuos atvejus, kai atskiram gyvūnui taikoma veterinarinė terapija;
 - c)** nenaudojamos kitos dirbtinės reprodukcijos formos, pavyzdžiui, klonavimas ir embrionų perkėlimas;
 - d)** veislių parinkimas atitinka ekologinės gamybos principus, užtikrina aukštą gyvūnų gerovės lygį, padeda užkirsti kelią bet kokioms gyvūnų kančioms ir išvengti būtinybės juos luošinti.

Gyvulininkystės produktų gamybos taisyklės

- Pasirinkant veisles ar padermes veiklos vykdytojai atsižvelgia į tai, kad pirmenybė būtų teikiama veislėms ar padermėms, pasižyminčioms didele genetinė įvairove, į gyvūnų gebėjimą prisitaikyti prie vietos sąlygų, jų veislinę vertę, jų ilgaamžiškumą, gyvybingumą ir atsparumą ligoms arba sveikatos problemoms, bet tuo pačiu nepakenkiant jų gerovei. Be to, gyvūnų veislės arba padermės atrenkamos taip, kad būtų išvengta su kai kuriomis intensyviai auginimui naudojamomis veislėmis ar padermėmis susijusių specifinių ligų arba sveikatos sutrikimų, kaip antai kiaulių streso sindromo, dėl kurio mėsa gali tapti blyški, minkšta ir vandeninga (PSE), staigios mirties, savaiminio persileidimo ir sunkaus jauniklių atsivedimo, kurių metu reikia atlikti Cezario pjūvį. Pirmenybė teikiama vietinėms veislėms ir padermėms.;
- Siekdami pasirinkti veisles ir padermes pagal pirmą pastraipą, veiklos vykdytojai naudoja sistemose esančią informaciją (bus sukurta parduodamų ekologiškų gyvūnų duomenų bazė).

Gyvulininkystės produktų gamybos taisyklės

II priedas, II dalis 1.3.4. Neekologiškai augintų gyvūnų kilmė

- Kai veislėms kyla grėsmė išnykti dėl žemės ūkio veiklos (tam apibrėžtomis sąlygomis), neekologiškai auginti gyvūnai veisimo tikslu gali būti įvesti į ekologinės gamybos vienetą. Tokiu atveju tų veislių gyvūnai nebūtinai turi būti niekada neturėję palikuonių;

- Tais atvejais, kai duomenys, surinkti ekologiškų gyvūnų duomenų bazėje, rodo, kad kokybiniai arba kiekybiniai ūkininko poreikiai, susiję su ekologiškai auginamais gyvūnais, nėra tenkinami, kompetentingos institucijos gali leisti į ekologinės gamybos vienetą įvesti neekologiškai augintus gyvūnus laikantis nustatytų sąlygų. Prieš prašydami leidimo ūkininkai turi patikrinti informaciją šioje duomenų bazėje.

1) Veisimo tikslais, neekologiškai auginti jaunikliai gali būti įvesti į bandą, kai banda formuojama pirmą kartą. Jie turi būti auginami pagal ekologinės gamybos taisykles iš karto po nujunkymo. Be to, tų gyvūnų įtraukimo į bandą ar pulką dieną taikomi šie apribojimai:

- avys ir ožkos turi būti jaunesnės nei 60 dienų;

Gyvulininkystės produktų gamybos taisyklės

2) Veisimo tikslais, siekiant atnaujinti bandą, į ją gali būti įvesti neekologiškai auginti suaugę patinai ir neekologiškai augintos palikuonių niekada neturėjusios patelės. Jie vėliau turi būti auginami pagal ekologinės gamybos taisykles. Be to, patelių skaičiui taikomi šie metiniai apribojimai:

- gali būti įvesta ne daugiau kaip 10 % suaugusių arklinių šeimos gyvūnų arba galvijų ir 20 % suaugusių kiaulių, avių, ožkų, triušių ar elninių šeimos gyvūnų;
- gamybos vienetų, kuriuose yra mažiau nei penkios kiaulės, avys ar ožkos, atveju toks atnaujinimas gali būti ne didesnis kaip vienas gyvūnas per metus.

3) nurodyti procentiniai dydžiai gali būti padidinti iki 40 % su sąlyga, kad kompetentinga institucija būtų patvirtinusi, kad yra patenkinta bet kuri iš toliau nurodytų sąlygų:

- a)** ūkis yra iš esmės plečiamas;
- b)** viena veislė pakeista kita;
- c)** pradėta nauja ūkinių gyvūnų auginimo veikla.

Gyvulininkystės produktų gamybos taisyklės

4) neekologiškai auginti gyvūnai ekologiškais gali būti laikomi tik jei laikytasi nurodyto perėjimo prie ekologinės gamybos laikotarpio. Šis nurodytas perėjimo prie ekologinės gamybos laikotarpis anksčiausiai prasideda tuomet, kai gyvūnai įvedami į perėjimo prie ekologinės gamybos laikotarpio gamybos vienetą.

5) nurodytais atvejais neekologiškai auginti gyvūnai iki nurodyto perėjimo prie ekologinės gamybos laikotarpio pabaigos nuo kitų ūkinių gyvūnų turi būti laikomi atskirai arba turi būti atpažįstami.

6) Veiklos vykdytojai registruoja duomenis arba saugo patvirtinamuosius dokumentus, susijusius su gyvūnų kilme, kuriais remiantis gyvūnus galima identifikuoti pagal atitinkamas sistemas (kiekvieną gyvūną arba jų partiją/pulką/avilį), su į ūkį įvestų gyvūnų veterinarijos duomenimis, atvežimo į ūkį data ir perėjimo prie ekologinės gamybos laikotarpius.

Šių duomenų registravimo tikslu Ekologinės gamybos žurnale yra 2 lentelė:

ĮSIGYTŲ NEEKOLOGINĖS GAMYBOS ŪKINIŲ GYVŪNŲ APSKAITA

2 lentelė

Ūkinio gyvūno individualus Nr./banda/pulkas/šeima	Rūšis	Kiekis, vnt.	Kilmė (savininkas)	Gimimo/išsiritimo data (metai–mėnuo–diena)	Atvežimo data (metai–mėnuo–diena)	Data, kada baigiasi perėjimo prie ekologinės gamybos laikotarpis*	Paskirtis (produkcija)
1	2	3	4	5	6	7	8

Gyvulininkystės produktų gamybos taisyklės

II priedas, II dalis 1.4. Mityba 1.4.1. Bendrieji mitybos reikalavimai

- Mityba reglamentuojama šiomis taisyklėmis:

a) ūkinių gyvūnų pašarai turi būti gauti pirmiausia iš žemės ūkio valdos, kurioje laikomi gyvūnai, arba iš kitų to paties regiono valdų ekologinės gamybos arba perėjimo prie ekologinės gamybos laikotarpio vienetų;

b) ūkiniai gyvūnai turi būti šeriami ekologiškais arba perėjimo prie ekologinės gamybos laikotarpio pašarais, atitinkančiais gyvūno mitybos reikalavimus skirtingais jo vystymosi etapais. Gyvulininkystės produktų gamyboje draudžiama riboti šėrimą, nebent tam yra pagrįstų veterinarinių priežasčių;

c) ūkiniai gyvūnai negali būti laikomi tokiomis sąlygomis arba jiems skiriama tokia mityba, kuri gali sukelti anemiją;

d) penint bet kurioje auginimo stadijoje visada laikomasi kiekvienai rūšiai įprastų mitybos modelių ir gyvūnų gerovės principų. Draudžiama šerti per prievartą;

e) ūkiniams gyvūnams, išskyrus kiaules, naminius paukščius ir bites, sudaromos sąlygos nuolat ganytis, kai tik tai leidžia sąlygos, arba nuolat gauti rupiųjų pašarų;

Gyvulininkystės produktų gamybos taisyklės

f) nenaudojamos augimą skatinančios medžiagos ir sintetinės amino rūgštys;

g) žindomi gyvūnai šeriami, pageidautina, motinos pienu minimalų laikotarpį (**avims ir ožkoms: 45 dienos po gimimo R2020/464 2 str. b)**) šiuo laikotarpiu turi būti nenaudojami pieno pakaitalai, kurių sudėtyje yra chemiškai susintetintų arba augalinės kilmės sudedamųjų dalių;

h) augalinės, dumblių, gyvūninės arba mielių kilmės pašarinės žaliavos turi būti ekologiškos;

d) penint bet kurioje auginimo stadijoje visada laikomasi kiekvienai rūšiai įprastų mitybos modelių ir gyvūnų gerovės principų. Draudžiama šerti per prievartą;

i) neekologiškos augalinės, dumblių, gyvūninės arba mielių kilmės pašarinės žaliavos, mikrobiologinės arba mineralinės kilmės pašarinės žaliavos, pašarų priedai ir pagalbinės perdirbimo medžiagos gali būti naudojamos tik tuo atveju, jei juos leidžiama naudoti ekologinėje gamyboje.

Gyvulininkystės produktų gamybos taisyklės

II priedas, II dalis 1.4. Mityba 1.4.2. Ganymas

- Ganymas ekologiškuose žemės plotuose

Ekologiškai auginami gyvūnai ganomi ekologiškuose žemės plotuose. Tačiau neekologiškai auginami gyvūnai gali kasmet ribotą laikotarpį ganytis ekologiškose ganyklose, jeigu jie buvo auginami nekenkiant aplinkai pagal Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 23, 25, 28, 30, 31 ir 34 straipsnius remiamoje žemėje, ir tuo pačiu metu tame ekologiškame žemės plote kartu su jais nėra ekologiškai auginamų gyvūnų.

- Ekologiškai auginami gyvūnai gali ganytis bendroje žemėje, jeigu:

a) bendra žemė bent trejus metus nebuvo apdorota ekologinėje gamyboje neleidžiamais naudoti produktais ar medžiagomis;

b) visi bendra žemė besinaudojantys neekologiškai auginami gyvūnai buvo auginami nekenkiant aplinkai pagal Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 23, 25, 28, 30, 31 ir 34 straipsnius remiamoje žemėje;

c) bet kokie ūkinių gyvūnų produktai, gauti iš ekologiškai augintų gyvūnų, kol šie ganėsi bendroje žemėje, nelaikomi ekologiškais produktais, nebent galima įrodyti, kad jie buvo tinkamu būdu atskirti nuo neekologiškai augintų gyvūnų.

Gyvulininkystės produktų gamybos taisyklės

II priedas, II dalis 1.4. Mityba 1.4.2. Ganymas

- Sezoninio gyvūnų pervarymo į kitas ganyklas laikotarpiu ekologiškai auginami gyvūnai, pervaromi iš vienos ganyklos į kitą, gali ganytis neekologiškuose žemės plotuose. Tuo laikotarpiu ekologiškai auginami gyvūnai laikomi atskirai nuo kitų gyvūnų. Neekologiškus pašarus – žolę ir kitus augalus, kuriuos ėda gyvūnai, – leidžiama naudoti:

a) ne daugiau kaip 35 dienas, įskaitant pervarymą į kitą ganyklą ir atgal, arba;

b) neviršijant 10 % viso pašarų raciono per metus, šį dydį apskaičiuojant kaip žemės ūkio kilmės pašarų sausosios medžiagos procentinę dalį.

Gyvulininkystės produktų gamybos taisyklės

II priedas, II dalis 1.4. Mityba 1.4.3. Perėjimo prie ekologinės gamybos pašarai

- Žemės ūkio valdose, kuriose ekologiškai auginami ūkiniai gyvūnai:

a) vidutiniškai iki 25 % pašarų raciono gali sudaryti perėjimo prie ekologinės gamybos laikotarpio antraisiais metais gauti perėjimo prie ekologinės gamybos laikotarpio pašarai. Ši procentinė dalis gali būti padidinta iki 100 %, kai šie perėjimo prie ekologinės gamybos laikotarpio pašarai yra gauti iš valdos, kurioje yra laikomi ūkiniai gyvūnai, ir;

b) iki 20 % viso vidutinio pašarų, kuriais šeriami ūkiniai gyvūnai, kiekio gali sudaryti pašarai, gaunami gyvūnus ganant arba nuimant derlių daugiametėse ganyklose arba sklypuose, kuriuose auginami daugiamečiai pašarai arba baltyminiai augalai, užsėtuose pagal ekologinio valdymo reikalavimus pirmaisiais tų sklypų perėjimo prie ekologinės gamybos laikotarpio metais, jeigu tie sklypai yra tos pačios valdos dalis.

Kai šėrimui naudojami abiejų rūšių a ir b punktuose nurodyti perėjimo prie ekologinės gamybos laikotarpio pašarai, bendra suminė tokių pašarų procentinė dalis turi neviršyti procentinės dalies, nustatytos a) punkte. Nurodyti kiekiai apskaičiuojami kasmet kaip augalinės kilmės pašarų sausosios medžiagos procentinė dalis.

Gyvulininkystės produktų gamybos taisyklės

II priedas, II dalis 1.4. Mityba 1.4.4. Duomenų apie šėrimo tvarką registravimas

- Veiklos vykdytojai registruoja duomenis apie šėrimo tvarką ir, atitinkamais atvejais, ganymo laikotarpį. Visų pirma jie registruoja pašarų pavadinimus, įskaitant duomenis apie naudojamų pašarų tipą (pavyzdžiui, kombinuotieji pašarai), įvairių pašarinių žaliavų proporcijas pašaruose ir pašarų iš savo ūkio ar to paties regiono proporciją ir, atitinkamais atvejais, ganymo ganyklose laikotarpius, sezoninio gyvūnų pervarymo į ganyklas laikotarpius, kai taikomi apribojimai, ir saugo patvirtinamuosius dokumentus, kuriais pagrindžiamas 1.4.2 ir 1.4.3 punktų taikymas.

Šių duomenų registravimo tikslu Ekologinės gamybos žurnale yra 4 lentelė:

ŠĖRIMO APSKAITA

4 lentelė

Ūkinių gyvūnų grupė / pulkas	Ūkinių gyvūnų grupė / pulke skaičius	Pašaro pavadinimas	Pašarą sudarančios pašarinės žaliavos pavadinimas	Pašarinės žaliavos kiekis	Mato vienetas	Statūs	Iš viso per dieną sušeriamų pašarinių žaliavų kiekis			Data / laikotarpis
							kiekis	mato vienetas	sausoji medžiaga (SM) ar natūralioji medžiaga (NM)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

Gyvulininkystės produktų gamybos taisyklės

II priedas, II dalis 1.5. Sveikatos priežiūra 1.5.1. Ligų profilaktika

- Ligų profilaktika grindžiama veislės ir padermės parinkimu, auginimo valdymo praktika, aukštos kokybės pašaru, judėjimu, tinkamu gyvūnų laikymo tankiu ir pakankamomis bei tinkamomis higieniškomis laikymo patalpomis.
- Leidžiama naudoti imunologinius veterinarinius vaistus.
- Profilaktiniam gydymui nenaudojami chemiškai susintetinti alopatiniai veterinariniai vaistai, įskaitant antibiotikus ir susintetintų alopatinių cheminių molekulių boliusus.
- Nenaudojami augimą arba dauginimąsi skatinančios medžiagos (įskaitant antibiotikus, kokcidiostatikus ir kitas dirbtines augimą skatinančias medžiagas), hormonai ir panašios medžiagos, siekiant kontroliuoti reprodukciją ar kitiems tikslams (pvz., skatinti arba sinchronizuoti rują).
- Jei ūkiniai gyvūnai gaunami iš neekologinės gamybos vienetų, atsižvelgiant į vietos aplinkybes taikomos specialios priemonės, kaip antai kontroliniai patikrinimai ar karantino laikotarpiai.
- Valoma ir dezinfekuojama tik ūkiniams gyvūnams skirtuose pastatuose naudotinais valymo ir dezinfekavimo produktais, kuriuos leidžiama naudoti ekologinėje gamyboje.

Gyvulininkystės produktų gamybos taisyklės

- Veiklos vykdytojai registruoja duomenis apie tų produktų naudojimą, įskaitant kiekvieno produkto naudojimo datą ar datas, produkto pavadinimą, jo veikliąsias medžiagas ir tokio naudojimo vietą.

Šių duomenų registravimo tikslu Ekologinės gamybos žurnale yra 7 lentelė:

VALYMAS IR DEZINFEKAVIMAS BEI APSAUGA NUO KENKĖJŲ*

7 lentelė

Panaudoji mo data (metai– mėnuo– diena)	Vieta	Kiekis, mato vnt.	Produkto pavadinimas / Instrukcijos pavadinimas ir veiklioji medžiaga
1	2	3	4

- Patalpos, aptvarai, įrenginiai ir reikmenys turi būti tinkamai valomi ir dezinfekuojami, kad būtų išvengta kryžminio užkrėtimo ir kad nesikauptų ligas nešiojantys organizmai. Išmatos, šlapimas ir nesuėstas arba išpiltas pašaras turi būti šalinami taip dažnai, kaip reikalinga siekiant sumažinti kvapą ir nepritraukti vabzdžių ar graužikų. Vabzdžiams bei kitiems kenkėjams, esantiems pastatuose ir kituose įrenginiuose, kuriuose laikomi ūkiniai gyvūnai, išnaikinti gali būti naudojami rodenticidai, naudotini tik spąstuose, ir pagal 9 ir 24 straipsnius ekologinėje gamyboje leidžiami naudoti produktai ir medžiagos.

Gyvulininkystės produktų gamybos taisyklės

II priedas, II dalis 1.5. Sveikatos priežiūra 1.5.2. Veterinarinis gydymas

- Jei, nepaisant prevencinių gyvūnų sveikatos užtikrinimo priemonių, gyvūnai suserga arba susižeidžia, jie turi būti nedelsiant gydomi.
- Liga gydoma nedelsiant, kad gyvūnas nesikankintų. Kai netinka fitoterapiniai, homeopatiniai ir kiti produktai, jei būtina, laikantis griežtų sąlygų ir veterinarijos gydytojo atsakomybe gali būti naudojami chemiškai susintetinti alopatiniai veterinariniai vaistai įskaitant antibiotikus. Visų pirma nustatomi gydymo kurso apribojimai ir išlaukos.
- Mineralinės kilmės pašarinėms medžiagoms, kurias leidžiama naudoti ekologinėje gamyboje, mitybos priedams, kuriuos leidžiama naudoti ekologinėje gamyboje taip pat fitoterapijoms ir homeopatinėms produktams teikiama pirmenybė prieš chemiškai susintetintus alopatinius veterinarinius vaistus, įskaitant antibiotikus, jei jų terapinis poveikis yra veiksmingas konkrečios rūšies gyvūnams ir jie tinka vartoti esant tai būklei, dėl kurios skiriamas gydymas.

Gyvulininkystės produktų gamybos taisyklės

- išskyrus skiepijamą, parazitų naikinimą ir privalomas likvidavimo schemas, jeigu gyvūnui arba gyvūnų grupei per 12 mėnesių taikomi daugiau kaip trys gydymo chemiškai susintetintais alopatiniais veterinariniais vaistais, įskaitant antibiotikus, kursai arba daugiau kaip vienas gydymo kursas, jei to gyvūno arba gyvūnų grupės reprodukcijos ciklas yra trumpesnis kaip vieni metai, nei ūkiniai gyvūnai, nei iš jų gauti produktai neparduodami kaip ekologiški, o ūkiniam gyvūnams taikomi nurodyti perėjimo prie ekologinės gamybos laikotarpiai.
- Išlauka, kuri prasideda paskutinį kartą davus gyvūnui chemiškai susintetintą alopatinį veterinarinį vaistą, įskaitant antibiotiką, įprastomis naudojimo sąlygomis ir baigiasi ekologiškų maisto produktų gamyba iš tokių gyvūnų, turi būti dvigubai ilgesnė už išlauką, nurodytą Direktyvos 2001/82/EB 11 straipsnyje, ir turi būti ne trumpesnė kaip 48 valandos.
- Leidžiamas gydymas, susijęs su pagal Sąjungos teisės aktus nustatyta žmonių ir gyvūnų sveikatos apsauga.

Gyvulininkystės produktų gamybos taisyklės

- Veiklos vykdytojai registruoja duomenis arba saugo patvirtinamuosius dokumentus, susijusius su bet koku taikytu gydymu, kuriuose, visų pirma, nurodyti gydytų gyvūnų identifikavimo duomenys, gydymo data, diagnozė, dozavimas, gydyti naudoto produkto pavadinimas ir, kai taikoma, veterinarinės priežiūros išrašytas receptas, taip pat išlauka, taikyta prieš parduodant ir ženklinant gyvulininkystės produktus kaip ekologiškus.

Šių duomenų registravimo Ekologinės gamybos žurnalas nenumato, todėl veiklos vykdytojai turės naudoti savo registravimo formą ir pateikti informaciją pagrindžiančius dokumentus.

Gyvulininkystės produktų gamybos taisyklės

II priedas, II dalis 1.6. Gyvūnų laikymas patalpose ir auginimo praktika

- Pastato izoliacija, šildymo ir vėdinimo sistemos turi būti tokios, kad būtų palaikoma gyvūnų gerovės reikalavimus atitinkanti oro cirkuliacija, dulkių lygis, temperatūra, santykinė oro drėgmė ir dujų koncentracija. Į pastatą iš lauko turi patekti pakankamai oro ir šviesos.
- Teritorijose su atitinkamomis klimato sąlygomis, kuriomis gyvūnus galima laikyti lauke, ūkinių gyvūnų laikymas patalpose nėra privalomas. Tokiais atvejais gyvūnai turi turėti galimybę patekti į pastoges arba pavėsingas vietas, kad galėtų apsisaugoti nuo nepalankių oro sąlygų.
- Gyvūnų laikymo tankis pastatuose turi būti toks, kad jiems būtų patogų, būtų paisoma jų gerovės ir tenkinami kiekvienos rūšies gyvūnams būdingi poreikiai, ir visų pirma turi priklausyti nuo gyvūnų rūšies, veislės ir amžiaus. Taip pat atsižvelgiama į gyvūnų elgsenos poreikius, kurie ypač priklauso nuo grupės dydžio ir gyvūnų lyties. Gyvūnų laikymo tankis turi būti toks, kad būtų užtikrinta gyvūnų gerovė, suteikiant jiems pakankamą plotą natūraliai stovėti, judėti, lengvai atsigulti, apsisukti, laižytis, būti visomis natūraliomis padėtimis ir daryti visus natūralius judesius, pavyzdžiui, rąžytis ir plazdenti sparnais.

Gyvulininkystės produktų gamybos taisyklės

- Laikomasi mažiausio paviršiaus uždaroje patalpose bei lauko aikštelėse ploto reikalavimų ir su patalpomis susijusių techninių duomenų.

R2020/464 I priedas, I dalis Galvijų, avių, ožkų ir arklinių šeimos gyvūnų laikymo tankis ir mažiausias jiems skirtas plotas uždaroje patalpose ir lauko aikštelėse:

2. Avys ir ožkos

	Uždara patalpa (grynasis gyvūnams skirtas plotas)	Lauko aikštelė (judėjimo vietos, išskyrus ganyklas, plotas)
	m ² vienam gyvūnui	m ² vienam gyvūnui
Avys	1,5	2,5
Ėriukai	0,35	0,5
Ožkos	1,5	2,5
Ožiukai	0,35	0,5

Gyvulininkystės produktų gamybos taisyklės

- Diendaržiai gali būti iš dalies dengti. Stoginės nelaikomos diendaržiais.
- Bendras gyvūnų laikymo tankis turi būti toks, kad nebūtų viršijamas 170 kg organinio azoto vienam hektarui žemės ūkio paskirties žemės kiekis per metus. Nurodytam tinkamam ūkinių gyvūnų tankiui nustatyti kompetentinga institucija nustato sutartinius ūkinių gyvūnų vienetus, atitinkančius nurodytą organinio azoto ribą, remdamasi kiekvienu konkrečiu tam tikrai gyvūninei produkcijai taikomu reikalavimu nustatytais skaičiais.
- Bet kurios rūšies ūkinių gyvūnų auginimui nenaudojami narvai, dėžės ir jie nelaikomi be kraiko pakloto.
- Kai dėl veterinarinių priežasčių ūkiniai gyvūnai yra laikomi atskirai, jie turi būti laikomi ant tvirto pagrindo grindų su šiaudų kraiku arba tinkamu guoliu. Gyvūnai turi turėti galimybę lengvai apsisukti ir patogiai visu ilgiu atsigulti.
- Ekologiškai auginamų ūkinių gyvūnų negalima laikyti aptvare, kurio dirvožemis labai drėgnas arba pelkėtas.

Gyvulininkystės produktų gamybos taisyklės

II priedas, II dalis 1.7. Gyvūnų gerovė

- Visi su gyvūnų laikymu ir su jų priežiūra vežant ir skerdžiant susiję asmenys turi turėti reikalingų pagrindinių su gyvūnų sveikatos ir gerovės poreikiais susijusių žinių ir įgūdžių ir turi būti baigę tinkamus mokymus, kaip reikalaujama, siekiant užtikrinti tinkamą šiame reglamente išdėstytų taisyklių taikymą.
- Auginimo praktika, įskaitant gyvūnų laikymo tankį ir laikymo patalpose sąlygas, turi būti tokia, kad būtų tenkinami gyvūnų vystymosi, fiziologiniai ir etologiniai poreikiai.
- Ūkinių gyvūnų skaičius ribojamas siekiant kuo labiau sumažinti per didelį nuganyimą, dirvožemio nutrypimą, eroziją ir taršą, kuriuos sukelia gyvūnai ir paskleistas jų mėšlas.
- Draudžiama rišti arba izoliuoti ūkinius gyvūnus, išskyrus atvejus, kai dėl pagrįstų veterinarinių priežasčių atskirus gyvūnus reikia pririšti arba izoliuoti ribotą laikotarpį. Izoliuoti ūkinius gyvūnus gali būti leidžiama ir tik ribotą laikotarpį tik tuo atveju, jei kyla pavojus darbuotojų saugai ar dėl priežasčių, susijusių su gyvūnų gerove.

Gyvulininkystės produktų gamybos taisyklės

- Ūkinių gyvūnų vežimo trukmė turi būti kuo trumpesnė.
- Per visą gyvūno gyvenimą, taip pat skerdimo metu, turi būti vengiama gyvūno kančios, skausmo ir baimės ir tokią būseną patirti gyvūnas turi kuo mažiau.
- Nedarant poveikio Sąjungos teisės aktų dėl gyvūnų gerovės raidai, **trumpinti avių uodegas (Lietuvos teisės aktai to neleidžia)**, apipjaustyti snapus, jei tai daroma per pirmąsias tris gyvenimo dienas, šalinti ragus išimties tvarka gali būti leidžiama, bet tik išnagrinėjus kiekvieną konkretų atvejį ir tik jei taip pagerinama ūkinių gyvūnų sveikata, gerovė arba higiena, arba tada, kai priešingu atveju kiltų pavojus darbuotojų saugai. Kompetentinga institucija leidžia atlikti tokius veiksmus tik jei veiklos vykdytojas yra tinkamai pagrindęs priežastis ir jas pateikęs tai kompetentingai institucijai, o tuos veiksmus vykdys kvalifikuoti darbuotojai.
- Gyvūnų kančios turi būti kuo labiau sumažintos taikant tinkamą nejautrą ir (arba) analgeziją, o kiekvieną veiksmą turi atlikti tik kvalifikuoti darbuotojai ir tik pasirinkus tinkamiausią amžių.

Gyvulininkystės produktų gamybos taisyklės

- Tam, kad būtų išsaugota produktų kokybė bei tradicinė gamybos praktika, leidžiama fizinė kastracija, bet tik tuo atveju, jei laikomasi sąlygų dėl nejautos ir veiksmus atlieka kvalifikuoti asmenys.
- Gyvūnai pakraunami ir iškraunami nenaudojant jokių elektrinių ar kitų skausmą sukeliančių stimuliatorių kaip prievartos prieš gyvūnus priemonės. Tiek prieš vežimą, tiek jo metu draudžiama naudoti alopatinis raminamuosius vaistus
- Veiklos vykdytojai registruoja duomenis arba saugo patvirtinamuosius dokumentus, kurie yra susiję su visomis konkrečiomis taikytomis operacijomis ir kuriais pagrindžiamas gyvūnų izoliavimo poreikis, gyvūnams taikytų žalojimo veiksmų poreikis, įrodymai dėl taikytos anelgezijos ir specialistų kvalifikacijos.

Šių duomenų registravimo Ekologinės gamybos žurnalas nenumato, todėl veiklos vykdytojai turės naudoti savo registravimo formą ir pateikti informaciją pagrindžiančius dokumentus.

Gyvulininkystės produktų gamybos taisyklės

II priedas, II dalis 1.8. Neperdirbtų produktų ruošimas

- Jei ruošimo operacijos, išskyrus perdirbimą, atliekamos su ūkiniais gyvūnais, tokioms operacijoms su tam tikrais pakeitimais yra taikomi bendrieji reikalavimai, nustatyti II priedo IV dalies 1.2, 1.3, 1.4, 1.5 ir 2.2.3 punktuose.

II priedas, II dalis 1.9. Papildomos bendrosios taisyklės

1.9.1. Galvijų, avių, ožkų ir arklinių šeimų gyvūnams

1.9.1.1. Mityba

- Mityba reglamentuojama šiomis taisyklėmis:

a) ne mažiau kaip 60 % pašaro turi būti iš paties ūkio arba, jei tai neįmanoma arba tokio pašaro nėra, pagaminta bendradarbiaujant su kitais ekologinės gamybos arba perėjimo prie ekologinės gamybos laikotarpio gamybos vienetais ir pašarų veiklos vykdytojais, naudojančiais pašarus ir pašarinę žaliavą iš to paties regiono. Nuo 2024 m. sausio 1 d. šis procentinis dydis didinamas iki 70 %;

Gyvulininkystės produktų gamybos taisyklės

b) gyvūnai turi turėti galimybę esant tinkamoms sąlygoms patekti į ganyklas ganytis;

c) kai ganymo laikotarpiu gyvūnams yra prieinamos ganyklos ir kai žiemos metu patalpose laikomi gyvūnai gali laisvai judėti, įpareigojimo žiemos mėnesiais juos išvesti į diendaržius laikytis nebūtina;

d) auginimo sistemos turi būti pagrįstos didžiausiu galimu ganyklų panaudojimu, atsižvelgiant į galimybę jomis naudotis įvairiais metų laikotarpiais;

e) bent 60 % sausosios medžiagos, įeinančios į dienos racioną, turi sudaryti rupieji pašarai, žali arba džiovinti pašarai arba silosas. Pieniniams gyvūnams ankstyvosios laktacijos metu šią procentinę dalį leidžiama sumažinti iki 50 % ne ilgesniam kaip trijų mėnesių laikotarpiui.

Gyvulininkystės produktų gamybos taisyklės

1.9.1.1. Gyvūnų laikymas patalpose ir auginimo praktika

- Gyvūnų laikymas patalpose ir auginimo praktika reglamentuojami šiomis taisyklėmis:

a) patalpose turi būti lygios, bet ne slidžios grindys;

b) patalpoje turi būti įrengta pakankamo dydžio patogi, švari ir sausa gulėjimo ar poilsio vieta, kurios grindys turi būti tvirtos (ne iš lentelių). Poilsio vietoje turi būti erdvu, sausa, pabarstyta kraiko. Kraiką turi sudaryti šiaudai arba kitos tinkamos natūralios medžiagos. Kraiko kokybę galima pagerinti ir jį praturtinti bet koku mineraliniu produktu, kurį leidžiama naudoti ekologinėje gamyboje kaip trąšą arba dirvožemio gerinimo priemonę.

III priedas PRODUKTŲ SURINKIMAS, PAKAVIMAS, VEŽIMAS IR LAIKYMAS

Taikoma visiems veiklos vykdytojams, kurie užsiima šia veikla.

Ačiū

Viešoji įstaiga „Ekoagros“

K. Donelaičio g. 33, 44240 Kaunas,
Tel. (8 37) 20 31 81,
Faks. (8 37) 20 31 82,
El. p. ekoagros@ekoagros.lt
www.ekoagros.lt